

A ECONOMÍA GALEGA NO ANO 2010

1

1.1 Contornos internacional e estatal

1.1.1 Contorno internacional

No primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2010. Neste epígrafe achegarémonos ao crecemento económico nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

No cuadrenio 2004-2007 a economía mundial rexistrou, no seu conxunto, un elevado crecemento económico (superior ao 4%), pero en 2008 a cousa mudou notablemente, e comezou unha fonda recesión, polas turbulencias financeiras que se produciron nos mercados a partir dos problemas no mercado hipotecario de alto risco, que deron lugar a un período de gran volatilidade financeira, notables problemas de liquidez, perda de fiúza nos consumidores, de actividade nas empresas e unha forte destrución de emprego.

No ano 2009 a economía mundial sufriu a perturbación máis fonda desde o fin da Segunda Guerra Mundial, coa maior contracción do PIB desde entón, cun “crecemento económico” (decrecemento, realmente, desta volta) medio mundial do -0,6% e no que se pode facer unha clara diferenciación: houbo unha diminución do PIB dun -3,1% nos Estados máis desenvolvidos e unha suba do 2,3% nas economías emerxentes.

A posta en práctica de medidas keynesianas de estímulo da demanda agregada e máis a inxección de fondos públicos para estabilizar o sistema financeiro foron “medidas de choque” que permitiron unha mellora en xeral, pero interrompida en varias ocasións por episodios de inestabilidade, nalgúns casos vencellados coa percepción do “risco soberano”. A posterior sacralización da loita contra o déficit (e a débeda) pública no seo da UE cortou este proceso de política fiscal expansiva, e as medidas restritivas aplicadas desde entón (suba de impostos e diminución do gasto público) non axudaron á recuperación da actividade económica.

A dispar recuperación podemos sinalala como unha das características relevantes en 2010, cos Estados *emerxentes* (Brasil, India...) que experimentaron unha forte suba do PIB e os Estados *máis desenvolvidos* sumidos nun proceso de crecemento económico moito menor. Alemaña (3,8%) e EE.UU (2,9%) sobrancearon, dentro deste último grupo de países, polo ritmo forte de aumento do PIB, moi por riba da media da UE (1,8%) ou da UEM (1,7%).

As políticas monetarias dos Bancos Centrais das economías máis desenvolvidas seguen a ser moi expansivas, cunhas taxas de interese oficiais que se manteñen en niveis historicamente mínimos (de 0 a 0,25% en EE.UU., 0,1% en Xapón, 1% na UEM).

No noso contorno máis próximo (a UEM) cómpre subliñar en 2010 a forte crise da *débeda soberana*, que estoupou en abril e supuxo unha fortísima suba da prima de risco nas taxas de intereses da débeda pública de Estados como Grecia, Irlanda e Portugal (tamén, aínda que en menor cuantía, en España, Italia ou Bélxica). Para facerlle fronte, a UE aprobou o *Mecanismo de Estabilidade Financeira*, por un importe de 85.000 millóns de euros.

No cadro I.1 presentamos os índices de crecemento económico, variación de prezos e taxas de desemprego dos EE.UU e a UEM, no último quinquenio.

Ao crecemento económico da UEM ou EE.UU. xa nos referimos nos parágrafos anteriores. No tocante á variación porcentual do índice de prezos de consumo, mantívose contida. Foi do 1,6% en Estados Unidos e na UEM e dun 2,2% no conxunto da UE. A inflación subxacente quedou en niveis moi baixos (no entorno do 1%).

A taxa de desemprego acadou taxas ao redor do 10% (10,1% na UEM e 9,6% en EE.UU.) despois dun trienio de suba continua. Foi máis intenso o crecemento desde o comezo da *Gran Recesión* en EE.UU. (que dobrou a taxa de desemprego) que na UE ou na UEM, como reflicte nidiamente o cadro I.1.

Economía internacional: variación de PIB, IPC e taxa de desemprego. EE.UU. e UEM. 2005-2010

■ Cadro 1.1

Período		PIB (1)		Prezos de consumo		Taxa de paro (2)	
		EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM	EE.UU.	UEM
2005		3,1	1,8	3,4	2,2	5,1	9,1
2006		2,7	3,2	3,2	2,2	4,6	8,4
2007		1,9	2,8	2,9	2,1	4,6	7,6
2008		0,0	0,3	3,8	3,3	5,8	7,7
2009		-2,6	-4,1	-0,4	0,3	9,3	9,5
2010		2,9	1,7	1,6	1,6	9,6	10,1
Trimestre							
2009	I	-3,3	-5,2	0,0	1,0	8,2	8,8
	II	-3,8	-4,9	-1,2	0,2	9,3	9,4
	III	-2,6	-4,1	-1,6	-0,4	9,6	9,7
	IV	0,1	-2,1	1,4	0,4	10,0	9,8
2010	I	2,4	0,8	2,4	1,1	9,7	10,1
	II	3,0	2,0	1,8	1,6	9,6	10,2
	III	3,2	2,0	1,2	1,7	9,6	10,1
	IV	2,8	1,9	1,3	2,0	9,6	10,1

(1) PIB constante e corrixido de estacionalidade e calendario

(2) Corrixida de estacionalidade

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega

I.1.2 Contorno estatal

España, que se situou no período 2001-2008 á cabeza do crecemento económico da OCDE, cunha suba acumulada do PIB do 27,9%, moi por riba da OCDE (18,6%) e da Unión Europea (17%), cambiou radicalmente a súa situación en 2009 (-3,6%) e en 2010, no que tan só creceu unha décima, fronte ao 1,8% da UE e o 2,9% de EE.UU.

A taxa de inflación española (3%), pola súa banda, case dobrou ás de EE.UU e da UE en 2010 (1,6% as dúas). No tocante á taxa de desemprego, que en 2008 se situaba no 11,4% e en 2009 escalou ata o 18%, chegou en 2010 ao 20,1% (o dobre do promedio da UE, e máis do dobre que en EE.UU ou no conxunto de Estados máis desenvolvidos (8%).

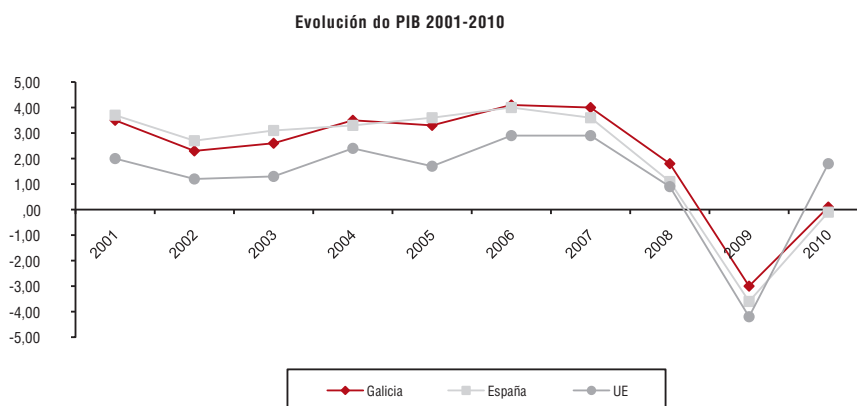
A visión comparativa do crecemento económico, ano por ano, no tempo transcorrido do século XXI en Galicia, España e a Unión Europea, témola no cadro I.2. Nel compróbase:

Crecemento do PIB ⁽¹⁾
Galicia, España e UE. 2001-2010

■ **Cadro 1.2**

	Galicia	España	UE
2001	3,5	3,7	2,0
2002	2,3	2,7	1,2
2003	2,6	3,1	1,3
2004	3,5	3,3	2,4
2005	3,3	3,6	1,7
2006	4,1	4,0	2,9
2007	4,0	3,6	2,9
2008	1,8	1,1	0,9
2009	-3,0	-3,6	-4,2
2010	0,1	-0,1	1,8

(1) En porcentaxe en termos reais.
 Fonte: IGE, INE e Eurostat.

■ A suba do PIB de Galicia, que superou á da UE todos os anos de 2001 a 2009 (e mesmo foi practicamente o dobre catro anos: 2002, 2003, 2005 e 2008) quedou moi por baixo en 2010, cun raquítko 0,1% que contrasta co 1,8% da UE.

■ A evolución do PIB de Galicia foi mellor cá do español en seis dos dez anos estudados: no Xacobeo de 2004 e cada un dos últimos cinco anos.

Ademais da evolución do PIB en Galicia, España ou a UE aos que fixemos referencia na análise do cadro anterior, tamén é importante estudar a evolución deste indicador macroeconómico nas diversas nacionalidades e rexións do noso Estado, para situar a Galicia na posición que lle corresponda no decorrer económico autonómico.

Para esta análise a fonte non pode ser o IGE, xa que, obviamente, o organismo estatístico oficial galego ten por finalidade o estudo da nosa realidade, non a doutras comunidades; xa que logo, a fonte que utilizaremos principalmente será a do INE, puntualmente complementada cos datos aportados por FUNCAS (Fundación das Caixas de Aforro).

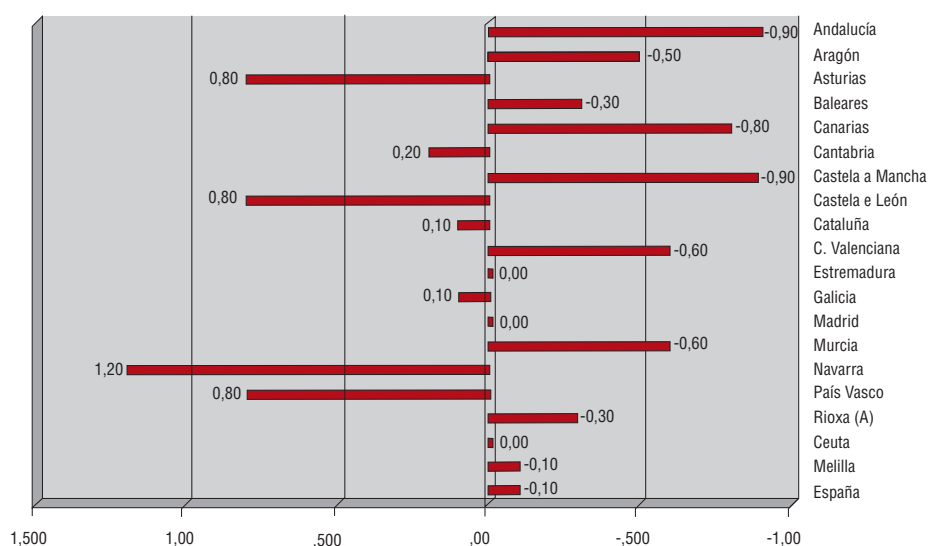
O INE fai a súa estimación anual do crecemento económico das comunidades autónomas na *Contabilidad Regional*. Da clasificación por comunidades autónomas do cadro 1.3 sobrancearemos que:

**Porcentaxe de crecemento⁽¹⁾ do PIB.
Por CC.AA. 2007-2010.**

■ **Cadro 1.3**

	2007	2008	2009	2010
Andalucía	3,8	0,8	-3,6	-0,9
Aragón	4,5	1,1	-4,4	-0,5
Asturias	3,6	1,2	-3,7	0,8
Baleares	3,8	1,8	-3,8	-0,3
Canarias	3,8	1,3	-4,2	-0,8
Cantabria	3,9	1,3	-3,5	0,2
Castela A Mancha	4,2	0,7	-3,3	-0,9
Castela e León	3,7	0,9	-3,4	0,8
Cataluña	3,7	0,7	-4,1	0,1
C. Valenciana	3,7	0,5	-4,3	-0,6
Estremadura	3,9	1,8	-2,0	0,0
Galicia	4,0	1,8	-3,0	0,1
Madrid	3,9	1,6	-3,2	0,0
Murcia	3,8	1,5	-3,4	-0,6
Navarra	3,8	1,9	-2,5	1,2
País Vasco	3,9	2,1	-3,5	0,8
Rioxa (A)	4,0	1,5	-3,6	-0,3
Ceuta	3,9	1,8	-1,7	0,0
Melilla	3,7	1,2	-1,4	-0,1
España	3,8	1,2	-3,6	-0,1

(1) En termos reais.
Fonte: INE. "Contabilidad Regional de España."

■ O PIB galego subiu en 2010 tan só un 0,1%, pero o dato foi mellor que no promedio estatal (-0,1%) e que en doce comunidades autónomas, nun ano no que se ampliou a diverxencia coa UE, xa que ningunha comunidade chegou ao crecemento económico medio desta (1,8%).

■ As maiores caídas do PIB no último ano foron as de Andalucía e Castela-A Mancha (cun -0,9% nos dous casos).

■ A visión diacrónica constata que o valor da actividade produtiva galega tivo un comportamento mellor que o promedio estatal todos os anos analizados neste cadro.

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando ese diferenza. Vexamos, pois, os datos do crecemento medio estatal e das diversas comunidades autónomas de 2000 a 2010 que figuran no cadro 1.4; explicitan que:

**Porcentaxe media de crecemento anual do PIB⁽¹⁾.
Por CC.AA. 2000-2010.**

■ **Cadro 1.4**

	Por riba da media estatal		Por baixo da media estatal
Extremadura	2,56	País Vasco	2,04
Murcia	2,53	A Rioxa	2,03
Melilla	2,46	Aragón	2,01
Navarra	2,36	C. Valenciana	1,92
Ceuta	2,36	Canarias	1,85
Cast. A Mancha	2,28	Cataluña	1,85
Madrid	2,24	Asturias	1,83
Cantabria	2,20	Illas Baleares	1,45
Andalucía	2,17		
Castela e León	2,13		
Galicia	2,13		
España	2,06		

(1) En termos reais.
Fonte: INE, "Contabilidad Regional de España".

■ O crecemento medio anual do PIB galego foi do 2,13%, lixeiramente por riba (só sete centésimas) do promedio estatal, o que situou a Galicia nun posto intermedio: décima posición entre as dez e nove comunidades (e cidades) autónomas.

■ As dúas comunidades de maior crecemento económico medio anual no período analizado foron Extremadura e Murcia, mentres que Asturias e Baleares pecharon a clasificación.

■ Catro das comunidades autónomas cunha suba anual media do PIB superior á de Galicia de 2000 a 2010 (Murcia, Extremadura, Andalucía e Castela-A Mancha) están precisamente entre as cinco que figuran por baixo de Galicia na clasificación por PIB por habitante (véxase o cadro 1.5). Isto pode reflectir, entre outras cousas, un mellor aproveitamento na última década dos fondos recibidos da UE para potenciar o desenvolvemento económico das comunidades con menor PIB por habitante; en todo caso, constata inequivocamente que no período 2000-2010 esas comunidades avanzaron (sobre todo Extremadura e Murcia) na xeración de PIB en relación coa nosa, fose pola mellor utilización dos fondos procedentes da UE, do Estado ou dos recursos propios dos que dispón cada comunidade autónoma.

O maior dinamismo demográfico dalgunha delas (como Murcia ou Andalucía) conlevou que o seu PIB *per capita*, en cambio, non medrase na proporción da galega ou de outras comunidades demograficamente estancadas (como Asturias ou Castela-León).

O cadro 1.5 mostra o PIB *por habitante* das distintas comunidades autónomas, así como as medias estatal e da Unión Europea. Non debe esquecerse á hora de analizar os datos que o menor dinamismo demográfico da sociedade galega respecto do promedio español inflúe a prol da suba relativa do noso PIB *per capita*; é a chamada *converxencia pasiva*, unha das vías de aproximación no longo camiño da converxencia de Galicia co PIB por habitante medio do Estado, que no último cuatrienio se complementou coa maior suba do PIB en Galicia que no promedio estatal (*converxencia activa*).

**Produto Interior Bruto per cápita⁽¹⁾.
Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 1.5

	Por riba da media estatal		Por baixo da media estatal
País Vasco	31.314	Castela e León	22.974
Navarra	29.982	Ceuta	21.960
Madrid	29.963	Asturias	21.882
Cataluña	27.053	Melilla	20.832
A Ríoxa	25.020	C.Valenciana	20.465
Aragón	24.886	Galicia	19.800
Baleares	24.672	---	---
Cantabria	23.464	Murcia	18.654
		Cast.-A Mancha	17.621
		Andalucía	17.405
		Extremadura	16.828
España	23.063		
Unión Europea	24.486		

(1) En euros por habitante.
Fonte: INE (EUROSTAT para o dato da UE).

Sobrancearemos na análise dos datos dese cadro que:

■ O PIB por habitante de Galicia en 2010 sitúase no 88,2% do promedio español e no 83,1% da media da Unión Europea.

■ Cinco comunidades autónomas tiveron en 2010 un PIB *per capita* inferior ao galego e foron as mesmas que no ano anterior: Murcia, Andalucía, Castela-A Mancha, Extremadura e Canarias.

■ As catro comunidades autónomas que rexistraron en 2010 un maior PIB *per capita* seguen a ser, de maior a menor: País Vasco, Navarra, Madrid e Cataluña; a segunda e a terceira intercambiaron os seus postos na clasificación en 2010.

O cadro 1.6, reflicte a forte caída experimentada por España en 2010 no PIB por habitante en relación cos datos da UE, así como a lixeira diminución da UEM.

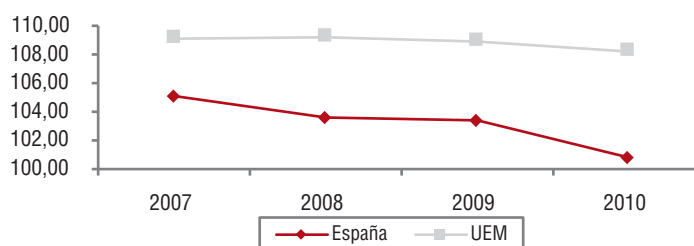
Evolución do PIB⁽¹⁾ de España e UEM. 2007-2010

Cadro 1.6

	España	UEM
2007	105,1	109,1
2008	103,6	109,2
2009	103,4	108,9
2010	100,8	108,2

(1) En paridade de poder adquisitivo. Porcentaxe tomado UE-100.
Fonte: Eurostat. (Oficina estatística da Comisión Europea).

Evolución do PIB 2007-2010

Unha fonte estatística alternativa ao INE é FUNCAS. No cadro 1.7 temos a súa perspectiva do crecemento económico das distintas comunidades (e cidades) autónomas en 2010. Subliñaremos que:

Crecemento do PIB⁽¹⁾. Por Comunidades Autónomas. 2010

Cadro 1.7

Navarra	1,18
Ceuta	0,33
Madrid	0,25
Melilla	0,22
País Vasco	0,13
Rioxa (A)	0,10
Castela e León	0,10
Castela A Mancha	0,09
Galicia	0,01
Cantabria	0,01
Cataluña	-0,25
Extremadura	-0,29
C. Valenciana	-0,35
Murcia	-0,35
Aragón	-0,35
Baleares	-0,35
Andalucía	-0,42
Asturias	-0,43
Canarias	-0,45
España	-0,11

(1) Porcentaxe, en termos reais a prezos básicos.
Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica" nº 220, marzo 2011.

■ A diminución media do PIB español en 2010 foi do 0,11%, nun ano de retroceso do valor de mercado da actividade produtiva en nove comunidades e cidades autónomas.

■ A maior suba do PIB foi a de Navarra, mentres que a diminución máis forte tívérona Canarias, Asturias e Andalucía.

Cómpre ter en conta tamén a posición relativa de Galicia en PIB por habitante (en paridade de poder adquisitivo) na UE. A estatística proporcionada por FUNCAS que recollemos no cadro 1.8 asígnalle a Galicia un 89,80% (fronte ao 90,56% do ano anterior) da renda bruta por habitante da UE e a España un 99,90 % (fronte ao 100,86% anterior). Por baixo do índice de Galicia están a cidade autónoma de Melilla e máis cinco comunidades autónomas: Andalucía, Murcia, Castela-A Mancha e Estremadura.

**Índices de converxencia coa Unión Europea.
(*) Por CC.AA. 2010**

■ Cadro 1.8

Madrid	129,26
País Vasco	127,53
Navarra	125,82
Aragón	111,32
Cataluña	107,46
Castela e León	105,22
Cantabria	103,55
Rioxa (A)	102,50
Canarias	101,17
Baleares	96,93
Ceuta	94,90
Asturias	93,80
Galicia	89,83
C. Valenciana	88,74
Melilla	86,59
Estremadura	84,32
Castela A Mancha	83,98
Murcia	80,58
Andalucía	78,16
España	-0,11

(*) En porcentaxe de renda bruta por habitante (en paridade de compra) sobre a da UE
Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica" nº 220 marzo 2011

1.2 Crecemento económico galego

Segundo o INE, Galicia xerou en 2010 un PIB de 55.631 millóns de euros (5,2% do total estatal). Neste epígrafe aprofundaremos no estudo do PIB de Galicia no último cuatrienio mediante a análise desde as perspectivas da demanda e máis da oferta, con desagregación das súas compoñentes.

1.2.1 A perspectiva da demanda

A análise desde a *perspectiva de demanda* da variación dos compoñentes do PIB de Galicia no último cuadrienio facémola cos datos proporcionados polo IGE nas “Contas Económicas Trimestrais” (que recolleemos no cadro 1.9). Reflicte que a lixeira suba do PIB galego en 2010 (0,1%) supuxo unha importante mellora respecto do ano anterior (-3,1%). A evolución por trimestre explicita que no terceiro acadou Galicia a maior suba interanual (0,7%).

■ Cadro 1.9

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2007-2010

Período	PIB	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servicios	Importación de bens e servicios
		Total	Fogares	AA. PP. e ISFLSF				
2007	4,0	2,9	2,5	4,2	5,0	3,5	5,9	4,6
2008	1,7	1,3	0,1	5,1	-5,8	-0,8	-5,7	-8,3
2009	-3,1	-0,6	-2,3	4,7	-10,0	-3,1	-11,3	-10,1
2010	0,1	-0,3	-0,4	0,2	-6,2	-1,8	7,1	2,4
Trimestres								
2010	I	-1,1	-0,4	-0,7	0,4	-5,0	-1,5	16,0
	II	0,1	0,2	0,2	0,0	-6,4	-1,5	8,4
	III	0,7	-0,5	-0,6	0,0	-6,9	-2,1	3,7
	IV	0,5	-0,4	-0,7	0,2	-6,5	-2,0	1,6

Datos en porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega* (cos datos do IGE: *Contabilidade trimestral*)

A análise desagregada dos diversos compoñentes do PIB desde o punto de vista do gasto constata:

■ A achega negativa (por terceiro ano consecutivo) da *demanda interna* ao crecemento do PIB galego en 2010 (desta volta cunha diminución do 1,8%), con especial intensidade na formación bruta de capital (-6,2%) e perceptible lixeiramente no consumo final dos fogares (-0,4%). Esta diminución non foi contrarrestada pola suba do gasto en consumo final das Administracións públicas e as Institucións sen fins lucrativos (0,2%), que rachou coas fortes subas do trienio anterior, no que en todos os anos superara o limiar do 4%.

■ A *demanda exterior neta*, pola súa banda, tivo un comportamento moi positivo e conseguiu transformar en lixeiro crecemento económico en 2010 (0,1%) unha evolución que, de acordo co comportamento da demanda interna, experimentaría nese ano unha forte diminución (-1,8%). As exportacións de bens e servizos subiron un 7,1% en 2010, mentres que as importacións fixérono a un ritmo tres veces menor (2,4%).

1.2.2 A perspectiva da oferta

Centrarémonos agora na *perspectiva da oferta* da evolución por trimestres (e medias anuais) do PIB de Galicia no último cuadrienio, ao fío do cadro 1.10. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

PIB de Galicia. Componentes da oferta. 2007-2010

■ Cadro 1.10

Período	PIB					
		Sector primario	Prod. enerxéticos	Prod. Industriais	Construcción	Servizos
2007	4,0	-4,6	-1,3	4,8	1,5	5,8
2008	1,7	-6,4	-9,6	1,7	0,2	3,3
2009	-3,1	-2,1	-3,2	-13,7	-5,6	0,0
2010	0,1	3,1	3,5	-0,5	-5,8	0,7
Trimestres						
2010	I	-1,1	0,6	11,9	-0,5	-7,2
	II	0,1	2,1	0,8	3,8	-6,7
	III	0,7	4,1	3,8	-1,6	-5,1
	IV	0,5	5,7	-2,2	-3,4	-4,0

Taxa de variación interanual en % do valor engadido bruto, por ramas de actividade.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

■ As maiores subas da actividade económica galega en 2010 foron as da rama de produtos enerxéticos e do sector primario (as dúas cun crecemento anual superior ao 3%).

■ Os peores resultados en Galicia rexistróunos en 2010 a construción (- 5,8%), que tivo unha diminución semellante á do ano anterior (aínda que cunha evolución por trimestres que foi mellorando a partir do segundo).

O cadro I.11 presenta, tomando como fonte estatística a Contabilidade Rexional do INE, o comportamento do PIB galego desde a perspectiva da oferta. Sobrancearemos:

PIB⁽¹⁾ por ramas de actividade económica. Galicia 2009 - 2010

■ Cadro 1.11

	2009	2010
Agricultura e pesca	-0,7	-0,4
Enerxía	-3,4	4,9
Industria	-15,4	0,4
Construción	-3,3	-4,7
Servizos	0,0	0,5

(1) PIB a prezos de mercado, variacións de volume en porcentaxe interanual.

Fonte: INE, "Contabilidad regional de España"

■ A forte diminución no bienio do valor da actividade da construción, que non dá saída da forte crise na que entrou tras o estoupido da *burbulla inmobiliaria*.

■ A reviravolta en 2010 do valor xerado polo sector enerxético e pola industria.

O cadro I.12 achéganos unha interesante comparanza entre as composicións porcentuais do PIB galego e do español, que nos permite ollar as principais diferenzas (e semellanzas) entre as estruturas produtivas dos dous ámbitos territoriais.

Estrutura porcentual do PIB⁽¹⁾ por ramas de actividade económica. Galicia / España. 2010

■ Cadro 1.12

	2010
GALICIA	
Agricultura e pesca	4,2
Enerxía	4,4
Industria	11,5
Construción	11,3
Servizos	60,3
ESPAÑA	
Agricultura e pesca	2,5
Enerxía	2,8
Industria	11,5
Construción	9,2
Servizos	65,6

(1) PIB a prezos de mercado. Os datos considéraos o INE como "primeira estimación"

Fonte: INE, "Contabilidad regional de España".

Nota: Totais calculados sen incluír impostos netos sobre os produtos.

Sobrancearemos en 2010 o maior peso no PIB de Galicia do sector agro-gandeiro e pesqueiro, da construción e do subsector enerxético, así como o menor peso no PIB galego dos servizos (5,3 puntos porcentuais por baixo do promedio estatal). O peso relativo da industria é semellante nas estruturas produtivas de Galicia e España.

1.3 Crecemento económico e xeración de emprego. Produtividade

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar, e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable. Achegarémonos primeiro á medida en que o crecemento económico se converteu nos últimos anos en xeración de emprego en Galicia e despois ao estudo da produtividade do traballo.

1.3.1 A xeración de emprego en Galicia

Comezaremos este estudo tomando como fonte estatística as "Contas Económicas" do IGE, polo que nos referiremos aos *postos de traballo equivalentes a tempo completo*; outra perspectiva é da EPA, que empregaremos noutros cadros deste epígrafe e máis no capítulo 4 para achegarnos á poboación ocupada, tanto globalmente como desagregada por sexos, sectores económicos, grupos de idade, provincias, situación profesional, carácter temporal ou indefinido do contrato, etc; remitimos a ese epígrafe ás persoas interesadas en afondar nalgún deses aspectos da ocupación en Galicia.

O cadro 1.13 permítenos avaliar a xeración de emprego en Galicia (en postos de traballo equivalentes a tempo completo) no último trienio. Salientaremos que:

Evolución do emprego⁽¹⁾. Galicia 2007-2010

■ Cadro 1.13

	2007	2008	2009	2010
Agricultura e pesca	113.472	109.288	94.859	95.310
Energía	10.601	10.336	9.846	10.212
Industria	172.044	169.982	151.042	154.247
Construción	158.540	149.836	123.980	109.438
Servizos	811.143	833.985	732.738	729.828
Total	1.265.800	1.273.427	1.112.465	1.099.035

(1) En postos de traballo equivalentes a tempo completo.
Fonte: IGE, Contabilidade trimestral.

■ A xeración neta de emprego en Galicia do ano 2008 (7.627) deu paso en 2009 a unha fortísima destrución neta de emprego (nada menos que 160.962) e en 2010 a diminución foi de 13.430 postos de traballo.

■ A análise desagregada por sectores produtivos reflicte que baixou o emprego con especial virulencia en 2010 na construción, pero tamén é salientable a diminución no sector dos servizos.

Unha visión resumida da evolución do mercado de traballo de Galicia no último cuatrienio pódese ollar no cadro 1.14. (con desagregación por trimestres para o último ano); permitiralles ás persoas interesadas realizar unha análise diacrónica máis a fondo (que nós estudaremos polo miúdo ao longo do capítulo 4).

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2007-2010

■ Cadro 1.14

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Pob. asalariada	Pob. desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
	Miles de persoas				Porcentaxe		
2007	1.292,0	1.193,4	922,0	98,7	54,3	50,1	7,6
2008	1.314,8	1.200,1	923,0	114,7	55,1	50,3	8,7
2009	1.317,4	1.151,5	898,8	165,9	55,2	48,3	12,6
2010	1.300,9	1.100,7	863,2	200,3	54,6	46,2	15,4
Trimestre							
I	1.297,7	1.097,1	865,4	200,6	54,4	46,0	15,5
II	1.295,4	1.093,7	859,2	201,8	54,4	45,9	15,6
III	1.314,0	1.118,7	878,1	195,3	55,1	46,9	14,9
IV	1.296,6	1.093,1	850,2	203,5	54,4	45,9	15,7

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega (con datos do INE: EP)

Como remate deste epígrafe, presentamos no cadro 1.15 unha análise comparativa do comportamento nos anos transcorridos do século XXI da ocupación galega e española. Percíbese nidiamente que a continua e importante suba do emprego que se produciu ata o ano 2007 nos dous ámbitos territoriais converteuse no último trienio nunha forte diminución da ocupación, especialmente intensa en 2009.

■ Cadro 1.15

Emprego total. Galicia / España. 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	1.026,1	1.036,2	1.056,8	1.084,8	1.126,1	1.168,1	1.214,7	1.211,2	1.138,9	1.117,2
España	17.727,0	18.116,8	18.686,2	19.334,1	20.115,0	20.936,3	21.584,3	21.484,2	20.077,0	19.622,0

Datos en miles. Os datos de 2010 considéraos o INE unha "primeira estimación"
 Fonte: INE, "Contabilidad regional de España"

1.3.2 Produtividade do traballo

A *produtividade* é o cociente entre a produción e os recursos utilizados para obtela; xa que logo, mide a produción xerada por cada unidade de factor produtivo. A produtividade é un factor determinante do desenvolvemento económico dun país; en palabras de Paul Krugman: "A produtividade non o é todo, pero, a longo prazo, é case todo".

Na nosa análise, o factor produtivo focalizado vai ser o traballo; referirémonos, pois, á *produtividade do traballo*, entendida coma o cociente entre a produción e o emprego de recursos humanos que a fixeron posible. Obviamente, a mellora da produtividade do traballo é unha esixencia para conseguir unha maior competitividade empresarial, necesidade cada vez máis evidente nun mercado globalizado; a maior formación bruta de capital, o investimento en capital humano, en I+D+i e a aplicación de boas técnicas de organización empresarial, son, entre outros factores, sólidos piares nos que asentar unhas empresas de maior produtividade.

Noutros apartados deste *Informe Sociolaboral* analizamos o investimento na formación bruta de capital (capítulo 1), en I+D+i (capítulo 2), en formación das persoas (capítulo 10) e outros condicionantes da produtividade do traballo, como a alta porcentaxe da contratación temporal, que vai en contra da ganancia de produtividade que se pode acadar cando alguén se especializa nun traballo, e ademais non motiva dabondo na consecución dos obxectivos empresariais ás persoas que traballan sometidas a unha rotación laboral excesiva.

Sabedores de que a análise desde unha perspectiva integral dos factores condicionantes da produtividade do traballo reborda en moito o obxectivo deste epígrafe, recolleemos aquí tan só un achegamento ao tema, a partir dos datos de FUNCAS para as distintas comunidades autónomas.

No ano 2010 Galicia quedou por baixo do crecemento da produtividade media en España (2% fronte ao 2,24% estatal). Seis comunidades autónomas tiveron unha variación da produtividade inferior á galega nese ano. A maior suba da produtividade deuse en Navarra e Castela-León.

Os estudos comparativos a nivel internacional reflicten que a produtividade *por persoa* empregada en España diminuíu en termos relativos na década 1997-2007, entre outros factores polo forte aumento do emprego da poboación inmigrante –maioritariamente empregada como man de obra non cualificada– e pola suba da contratación a tempo parcial. O cambio radical da situación económica no trienio 2008-2010 fixo que a situación se alterase substancialmente no conxunto do Estado español, de xeito que a intensa destrución de emprego (boa parte del de persoal

Variación da produtividade(*) por CC.AA. 2010

■ Cadro 1.16

Navarra	2,98
Castela e León	2,72
Murcia	2,68
Ceuta	2,66
Melilla	2,58
Madrid	2,56
Cantabria	2,52
Castela A Mancha	2,50
Cataluña	2,26
Andalucía	2,19
Rioxa (A)	2,09
Galicia	2,00
C. Valenciana	1,94
País Vasco	1,91
Baleares	1,84
Aragón	1,74
Asturias	1,34
Estremadura	1,28
España	2,24

(*) En porcentaxe

Fonte: FUNCAS "Cuadernos de Información Económica" nº 220 marzo 2011

non cualificado) fixo unha importante achega á suba da produtividade. Por suposto, habería que facer matizacións no estudo desagregado territorialmente, xa que non é o mesmo nas comunidades (coma Galicia) menos desenvolvidas economicamente (nas que non se deu coa mesma intensidade a chegada de persoas en idade de traballar do estranxeiro na década 1997-2007).

1.4 Comercio exterior

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do territorio do noso Estado. Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos tanto a todas as transaccións con orixe ou destino en Galicia como tan só a unha parte dese total: ás transaccións con orixe ou destino fóra de España; achegarémonos ás dúas nas seguintes páxinas.

1.4.1 Comercio galego co estranxeiro

1.4.1.1 Exportacións, importacións e saldo comercial.

Taxa de cobertura

A análise dos datos correspondentes a Galicia da balanza comercial española no último quinquenio podemos facela ao fío do cadro 1.17; nel podemos apreciar a evolución das exportacións, das importacións, do saldo comercial (diferenza entre o valor das exportacións e o das importacións) e da taxa de cobertura (porcentaxe que representa o valor das exportacións sobre o das importacións). Sobrancearemos:

■ Cadro 1.17

Comercio exterior⁽¹⁾. Galicia. 2007-2010

Período		Millóns de euros			Cobertura %	TVI (%)	
		Export.	Import.	Saldo		Export.	Import.
2007		16.670,0	16.152,0	518,0	103,2	14,0	3,3
2008		15.740,1	15.498,5	241,5	101,6	-5,6	-4,0
2009		13.759,7	12.929,8	829,9	106,4	-12,6	-16,6
2010		15.160,3	13.832,7	1.327,6	109,6	10,2	7,0
Trimestre							
2010	I	3.712,2	3.076,8	635,4	120,7	22,6	7,5
	II	3.675,2	3.316,7	358,6	110,8	13,7	11,3
	III	3.606,5	3.365,7	240,8	107,2	-2,4	-1,4
	IV	4.166,3	4.073,5	92,8	102,3	9,5	10,9

(1) En euros constantes. Base 2005.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, *Observatorio da economía galega*.

■ O importante crecemento das exportacións galegas en 2010 (10,2%), que contrasta coa diminución do bienio anterior.

■ A suba das importacións galegas tamén foi importante en 2010 (7%), rachando coa tendencia descendente do bienio 2008-2009.

■ A taxa de cobertura, que xa tivera un bo comportamento no ano 2009, continuou mellorando en 2010 (especialmente no primeiro semestre).

■ A desagregación temporal do último ano reflicte que nos catro trimestres Galicia tivo superávit comercial ou, o que é o mesmo, a taxa de cobertura rebordou o limiar do valor 100, pero o saldo a prol de Galicia foi empeorando cada trimestre sobre o dato do anterior.

■ Na análise territorial do comercio galego co estranxeiro, cómpre subliñar que a provincia de Pontevedra segue a ser o auténtico motor de explosión das exportacións galegas; o valor das súas vendas ao estranxeiro dobra á suma das outras tres provincias, e segue a ser unha das provincias con maior superávit comercial en toda España.

1.4.1.2 Distribución por produtos do comercio exterior galego

1.4.1.2.1 Exportacións

Unha das características do comercio exterior galego é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia do *comercio intraindustrial* reflíctese cun dato: os seis primeiros capítulos arancelarios das exportacións galegas están todos entre os oito primeiros apartados das nosas importacións.

Na análise das principais mercancías exportadas por Galicia en 2010 sobrancearemos, ao fío do cadro 1.18:

■ Cadro 1.18

Principais capítulos de exportación. Galicia. 2010

	Exportacións	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI % ⁽²⁾
1	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	4.940.843	32,6	2,0
2	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	1.566.889	10,3	4,6
3	Peixes, crustáceos e moluscos	985.604	6,5	17,4
4	Prendas e complementos de vestir de punto	916.828	6,0	-2,3
5	Combustibles minerais e aceites minerais	805.754	5,3	91,8
	Total exportación galega	15.158.981	100,0	8,6

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo e Comercio.

A notable estabilidade: os catro primeiros capítulos do arancel con maior valor das exportacións son os mesmos que no ano anterior (intercambian posicións os epígrafes terceiro e cuarto).

As exportacións galegas do sector automobilístico seguen moi por diante de calquera outro epígrafe: representan case un terzo do valor total das exportacións galegas. A especialización das nosas vendas ao estranxeiro céntrase especialmente en tres apartados: *automobilístico*, *téxtil* e *peixes, crustáceos e moluscos*.

As vendas galegas ao estranxeiro presentan un grao de concentración sectorial moi elevado, xa que a metade do valor das nosas exportacións de 2010 aglutínanse nos tres primeiros capítulos arancelarios do cadro analizado; isto conleva un risco: unha maior vulnerabilidade que se a nosas vendas ao estranxeiro estivesen máis diversificadas.

Sobranceou en 2010 o crecemento do valor das nosas exportacións no epígrafe arancelario de *combustibles minerais*.

1.4.1.2.2 Índices de competitividade das exportacións galegas

No cadro 1.19 presentamos os índices de competitividade das exportacións galegas no último sexenio desde unha dobre perspectiva: os Estados da UE e máis o conxunto dos Estados desenvolvidos. Subliñaremos que:

Índices de competitividade⁽¹⁾ das exportacións galegas. 2005-2010

■ Cadro 1.19

Período	Fronte ós países da UE27		Fronte ós países desenvolvidos	
	Total		Total	
	Con IPC	Con CLU	Con IPC	Con CLU
2005	100,0	100,0	100,0	100,0
2006	101,4	102,7	101,5	102,7
2007	101,7	105,2	102,3	105,9
2008	103,5	107,1	104,5	108,5
2009	104,0	108,0	104,6	109,4
2010	103,5	106,3	102,8	106,7

(1) Unha suba do índice implica unha perda de competitividade e unha diminución do índice supón unha mellora da competitividade. Base 2005.

Fonte: Xunta de Galicia, Consellería de Facenda, Observatorio da economía galega.

■ No último quinquenio Galicia experimentou unha perda de competitividade respecto dos Estados da UE que varía entre un 3,5% e un 6,3% (segundo escollamos o índice de prezos de consumo ou o de custos laborais unitarios respectivamente).

■ No último quinquenio ampliase o abano (respecto do visto coa UE) na cuantificación da nosa perda de competitividade respecto dos Estados máis desenvolvidos variou entre un 2,8% e un 6,7% (segundo o índice que escollamos).

■ No ano 2010 Galicia mellorou nos dous índices, tanto fronte aos Estados da UE como respecto dos Estados máis desenvolvidos.

1.4.1.2.3 Importacións

Na análise das principais mercancías importadas por Galicia en 2010 subliñaremos na análise do cadro 1.20:

■ A estabilidade: catro dos cinco primeiros capítulos do arancel con maior valor son os mesmos que no ano anterior.

■ As importacións galegas do sector automobilístico en 2010 non encabezan (a diferenza do ano anterior) esta clasificación, senón que ocupan a segunda posición; a maior parte delas corresponden a compoñentes para automóviles, e son necesarias para o funcionamento da factoría viguesa de PSA Peugeot Citroën, nun bo exemplo de *comercio intrafirma*.

■ Nas nosas compras no estranxeiro hai un grao de concentración sectorial elevado (aínda que menor que nas exportacións) xa que en 2010 un 48,1% do valor total das importacións galegas (un punto porcentual máis que en 2009) produciuse nos tres primeiros capítulos arancelarios.

■ Polo aumento do último ano sobrancea o epígrafe de *combustíbeis minerais*, seguido do de *peixes, crustáceos e moluscos*.

Principais capítulos de importación. Galicia. 2010

■ Cadro 1.20

	Importacións	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1	Combustibles minerais, aceites minerais e produtos	3.140.221	22,7	35,8
2	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	2.290.324	16,6	-16,5
3	Peixes, crustáceos e moluscos	1.220.051	8,8	21,1
4	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	901.208	6,5	11,7
5	Fundición, ferro e aceiro	722.464	5,2	14,8
	Total	13.823.974	100,0	5,0

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio,

1.4.1.3 Distribución xeográfica do comercio exterior galego

A distribución por Estados das exportacións galegas que presentamos no cadro 1.21 constata que:

Principais destinos das exportacións galegas. 2010

■ Cadro 1.21

	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1 Francia e Mónaco	4.888.288	32,2	-1,1
2 Portugal	2.496.427	16,5	15,7
3 Italia	1.194.562	7,9	23,4
4 Alemaña	533.674	3,5	12,8
5 Gran Bretaña	493.520	3,3	17,5
Total	15.158.981	100,0	8,6

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio.

■ Os tres primeiros clientes de Galicia son en 2010 os mesmos (e na mesma orde) que no ano anterior: Francia, Portugal e Italia.

■ Francia e Portugal concentraron case a metade (48,7%) das vendas de Galicia ao estranxeiro (dúas décimas menos que no ano anterior).

■ Cos Estados que figuran no cadro, a suba do valor das nosas exportacións produciuse especialmente con Italia e Gran Bretaña.

Nos nosos principais provedores, pola súa banda, subliñaremos ao fío do cadro 1.22, que no ano 2010:

Principais provedores de Galicia. 2010

■ Cadro 1.22

	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1 Francia e Mónaco	2.539.277	18,4	-12,6
2 Portugal	1.715.016	12,4	13,4
3 México	735.810	5,3	98,8
4 Libia	687.153	5,0	74,5
5 Alemaña	685.087	5,0	-16,0
Total	13.823.974	100,0	5,0

(1) Porcentaxe sobre o total de importacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: DataComex. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio.

■ A comparanza cos cinco Estados que encabezaban esta clasificación en 2009 explicita que repiten os dous primeiros (e pola mesma orde) e Alemaña (que descende do cuarto ao quinto posto).

■ Respecto do visto cos Estados clientes, é moito menor a concentración territorial, xa que os dous primeiros clasificados non chegan á metade do valor total das nosas importacións senón menos da terceira parte (un 30,8%), 3,1 puntos porcentuais menos que en 2009.

■ En 2009 o valor das importacións aumentou só nas procedentes de Francia (e o fixo moi lixeiramente) mentres que baixou con especial intensidade nas que viñeron de Gran Bretaña e Portugal.

1.4.2 Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas

Como sinalabamos ao comezar o estudo do *comercio exterior galego*, unha das acepcións deste concepto (e a máis axeitada lingüisticamente, aínda que certamente a menos usual na literatura económica) abrangue todas as transaccións con orixe ou destino fóra de Galicia. Inclúe, xa que logo, ademais das transaccións realizadas co estranxeiro, as efectuadas coas outras comunidades autónomas (por certo, cuantitativamente moi superiores ás outras: o dobre); para evitar confusións, referirémonos a estas transaccións como *comercio exterior total*. O seu estudo pódese facer ao traveso das táboas input-output ou, indirectamente, pola diferenza entre a produción e a demanda interna dunha comunidade.

A diferenza entre estudar todas as transaccións de Galicia fóra do noso territorio ou só das transaccións de Galicia fóra de España implica unha importante modificación no valor dos indicadores cos que se avalían estas relacións comerciais (saldo comercial, taxa de cobertura, etc); concretamente, no saldo do comercio exterior galego, o lixeirísimo déficit de Galicia nas súas relacións co estranxeiro transfórmase nun fortísimo déficit cando estudamos o *comercio exterior total* de Galicia.

No cadro 1.23 podemos comprobar o saldo exterior *total* (sumado, pois, tanto as transaccións internacionais como as realizadas coas comunidades autónomas); compróbase nel que:

■ Cadro 1.23

Saldo exterior. Por CC.AA. 2009

	Con saldo exterior positivo			Con saldo exterior negativo	
	Saldo(1)	% do PIB pm		Saldo(1)	% do PIB pm
Madrid	14.017	6,64	Andalucía	-15.657,0	-10,39
Cataluña	10.305	4,89	Castela e León	-9.463,0	-15,72
País Vasco	4.489	6,21	Galicia	-8.341,0	-14,33
C.Valenciana	2.596	2,41	Castela A Mancha	-7.109,0	-19,37
Baleares	2.085	8,12	Canarias	-3.744,0	-8,86
Navarra	1.759	9,13	Extremadura	-4.471,0	-23,20
A Ríoxa	37	0,44	Asturias	-2.937,0	-12,06
			Aragón	-1.838,0	-5,23
			Murcia	-1.911,0	-6,72
			Cantabria	-363,0	-2,49

(1) En millóns de euros.

Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica". Xaneiro/febreiro 2010.

■ Sete comunidades (as mesmas do ano anterior) rexistraron en 2009 un saldo positivo. Ordenadas de maior a menor saldo exterior en porcentaxe do seu PIB foron: Navarra, Baleares, Madrid, País Vasco, Cataluña, C.Valenciana e A Ríoxa; son as mesmas que no ano anterior e pola mesma orde.

■ Entre as doce comunidades e cidades que presentan un saldo negativo, Galicia segue a ser (como en 2008) a terceira en valor absoluto.

■ Na clasificación por maior porcentaxe de déficit do saldo exterior *total* sobre o seu PIB, Galicia mellorou notablemente a súa posición en 2009, ao rebaixar dun 21% a un 14,3% a súa porcentaxe (6,7 puntos menos que no ano anterior). Queda na cuarta posición entre as dez comunidades autónomas deficitarias (non incluímos neste cómputo as cidades autónomas, pola súa especificidade comercial), por detrás de Estremadura e Castela-A Mancha (ao igual que en 2008) e tamén, agora, de Castela-León.

A importante melloría do ano 2009 conseguiu recortar de forma moi significativa a falla de competitividade que reflectía o noso déficit no comercio exterior total en 2008 (un euro por cada cinco de PIB nese ano e un euro por cada sete do noso PIB agora).

Para seguir acurtando en anos vindeiros o camiño que nos queda para chegar cando menos ao equilibrio comercial neste comercio fóra de Galicia cómpre un grande esforzo para a mellora da produtividade da economía galega (especialmente no investimento en educación, en investigación, desenvolvemento e innovación, en modernización da estrutura organizativa empresarial e outros aspectos xa tratados noutros apartados deste *Informe Sociolaboral*).

Se comparamos os datos deste cadro cos do cadro 1.5 podemos comprobar que hai unha clara correlación directa entre o saldo exterior *total* dunha comunidade (ou cidade) autónoma e a súa riqueza relativa (medida co PIB por habitante); na análise conxunta dos dous cadros sobrancea que:

■ As sete comunidades cun maior índice de riqueza relativa (medida polo PIB *per capita*) son en 2009, por orde de maior a menor: País Vasco, Madrid, Navarra, Cataluña, A Ríoxa, Aragón e Baleares. Seis delas (todas agás Aragón, que cede o seu posto á C.Valenciana) figuran entre as sete comunidades cun saldo exterior *total* positivo en 2009.

■ Por outra parte, as comunidades (e cidades) autónomas de menor índice de riqueza relativa coinciden case totalmente coas de maior porcentaxe de déficit en relación ao seu PIB no comercio exterior *total*. Estremadura e Castela-A Mancha) exemplifican moi ben este vencello.

Cómpre non esquecer estas “*balanzas comerciais*” *totais autonómicas* á hora de avaliar axeitadamente os mecanismos de financiamento das comunidades autónomas, pois as “*balanzas fiscais*” deficitarias (tan salientadas polos responsables dalgunha comunidade moito máis desenvolvida que Galicia) son unha contrapartida solidaria que adoita existir nos *Estados do benestar* (e mesmo en áreas supranacionais coma a UE) para compensar, cando menos parcialmente, ás comunidades menos desenvolvidas, que axudan a financiar (pola vía do comercio inter-autonómico) o crecemento económico das máis desenvolvidas.

1.5 Evolución dos prezos e dos salarios

1.5.1 A inflación

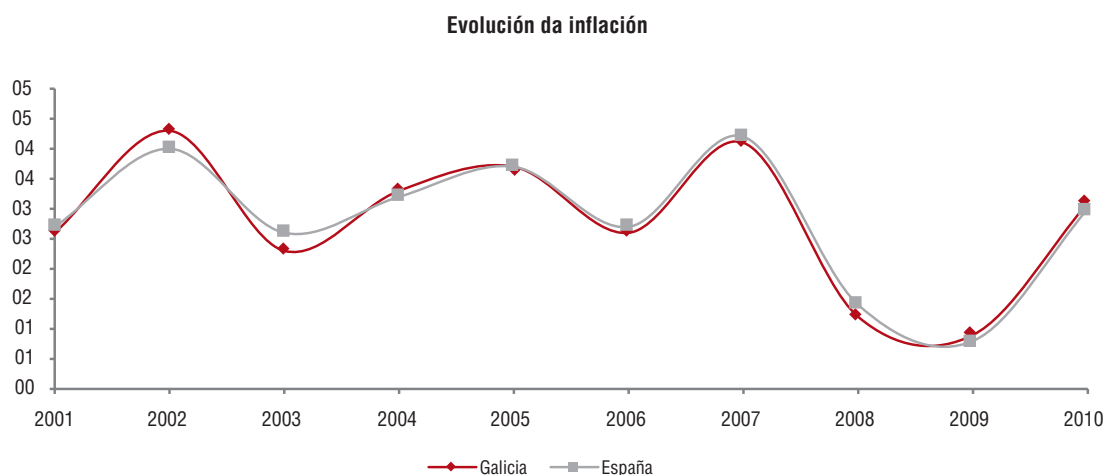
O cadro 1.24 explicita que a taxa de inflación de 2010 en Galicia (3,1%) foi a maior do último trienio e a quinta nos anos transcorridos do século XXI. Quedou unha décima por riba do promedio estatal. As subas dos prezos en Galicia e España no último ano estiveron moi por riba das subas medias da UEM (1,6%) e a UE (2,2%).

■ Cadro 1.24

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2001-2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Galicia	2,6	4,3	2,3	3,3	3,7	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1
España	2,7	4,0	2,6	3,2	3,7	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0

(1) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.

A desagregación por provincias recollida no cadro 1.25 amosa que Lugo rexistrou a maior suba dos prezos en 2010, coincidindo coa media estatal, e as outras tres provincias tiveron o mesmo crecemento do IPC: 3,1%.

Porcentaxe de variación do IPC^(*). Por provincias. 2007-2010

■ Cadro 1.25

	2007	2008	2009	2010
A Coruña	4,0	1,5	1,2	3,1
Lugo	4,0	1,1	0,7	3,0
Ourense	4,0	1,2	0,5	3,1
Pontevedra	4,2	0,9	0,9	3,1

(*) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.

A inflación subxacente (a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) quedou en 2010 en Galicia no 1,4% (unha décima menos que a media estatal), moi por riba do ano anterior, como se ve no cadro 1.26.

Inflación subxacente. Galicia e España. 2007-2010

■ Cadro 1.26

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos	2007	2008	2009	2010
Galicia	3,3	2,4	0,2	1,4
España	3,3	2,4	0,3	1,5

Taxas de variacións interanuais en %.
Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.27 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación no último cuadrienio en Galicia. Obsérvase nel que:

IPC por grupos de gasto. Galicia. 2006-2010

■ Cadro 1.27

	2006	2007	2008	2009	2010
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	3,1	5,8	2,4	-2,0	0,5
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	1,5	6,4	3,8	11,3	13,9
3. Vestido e calzado	1,0	1,4	0,6	-0,9	0,5
4. Vivenda	4,7	5,5	4,9	0,8	7,3
5. Enxoval	3,1	2,4	3,1	1,0	0,7
6. Medicina	1,9	-2,1	0,1	-0,7	-0,1
7. Transporte	1,7	7,1	-5,6	4,1	9,1
8. Comunicaci3ns	-1,7	0,8	-0,3	-0,3	-0,7
9. Ocio e cultura	0,1	-0,9	-0,4	-0,6	-0,9
10. Ensino	4,2	3,8	4,5	2,6	2,1
11. Hoteis, caf3s e restaurantes	4,7	5,0	4,7	1,8	2,1
12. Outros	3,1	2,5	3,4	1,9	2,5
VARIACI3N XERAL DO IPC	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1

Taxas de variaci3n interanuais en %.
Fonte: INE.

■ A maior diminuci3n dos prezos (dos tres ep3grafes nos que descendeu) produciuse nos grupos de ocio-cultura e comunicaci3ns.

■ O grupo m3is inflacionista (dos nove nos que se produciu suba de prezos) foi o de bebidas alcoh3licas-tabaco (cun 13,9%), seguido, ao igual que no ano anterior, do transporte (9,1%).

1.5.2 Os custos laborais

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* 3 unha estatística do INE, de periodicidade trimestral, que forma parte dos euroindicadores que EUROSTAT solicitou aos Estados da 3rea euro co obxectivo de medir a potencial converxencia dos custos laborais nos estados membros; unha das s3as aplicaci3ns 3 permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos Estados da UE.

C3mpre sinalar que se entende por *custo laboral* o custo total que ten o empregador/a pola utilizaci3n do factor traballo (incl3e o salarial e outros custos) e por *custo salarial* o conxunto de remuneraci3ns brutas (en efectivo ou en especie) realizadas 3s persoas traballadoras por conta allea.

O cadro 1.28 recolle o custo laboral (por traballador/a e mes e por hora efectiva) en Galicia no 3ltimo cuadrienio. Compr3base que:

■ Cadro 1.28

Custos e xornadas laborais. Galicia. 2007 - 2010

Período	Coste laboral por traballador e mes		Coste laboral por hora efectiva		Coste salarial por traballador e mes		Coste laboral por hora efectiva		Xornada laboral (horas pactadas)		
	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Euros	% var. int.	Total traballadores	Tempo completo	Tempo parcial
2007	2.049,8	3,7	15,0	3,7	1.504,0	4,9	11,0	4,9	158,0	169,9	84,4
2008	2.124,3	3,6	15,6	4,1	1.561,0	3,8	11,5	4,2	156,4	169,5	83,4
2009	2.199,7	3,5	16,4	4,9	1.615,0	3,5	12,1	4,8	156,0	169,4	83,4
2010	2.251,3	2,3	16,8	2,4	1.663,2	3,0	12,4	3,0	155,7	169,5	84,7
I	2.145,2	2,7	15,7	3,4	1.556,3	4,1	11,4	4,7	155,2	169,4	83,7
II	2.278,2	4,1	16,5	2,5	1.697,4	5,2	12,3	3,7	155,4	169,5	83,2
III	2.181,9	-0,6	16,6	-2,4	1.594,6	-0,7	12,1	-2,4	156,9	169,6	87,9
IV	24.000,0	3,2	18,4	6,0	1.804,3	3,3	13,9	6,1	155,1	169,5	83,9

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda. Observatorio de economía galega.

■ En Galicia tanto o *custo laboral por traballador/a e mes* coma o *custo salarial por traballador/a e mes*, o *custo laboral por hora efectiva de traballo* ou o *custo salarial por hora efectiva de traballo* rexistraron en 2010 a menor suba porcentual do último cuatrienio.

■ A xornada laboral pactada en Galicia descendeu sempre no período analizado e quedou en 2010 en 155,7 horas mensuais.

A comparanza Galicia/España no último trienio tomando os datos do último trimestre de cada ano figura no cadro 1.29. Subliñaremos que en 2010 o *custo laboral por traballador e mes* quedou en Galicia en 2.400 euros e no promedio estatal un 10,1% por riba (2.642 euros). O máximo rexistrouse no País Vasco (3.091 euros) e o mínimo en Canarias (2.166 euros).

Custo laboral por traballador e mes. Galicia / España. 2008-2010

■ Cadro 1.29

	2008	2009	2010
Galicia	2.294	2.325	2.400
España	2.583	2.649	2.642

Fonte: Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas e Fundación Bancaja, "Desarrollo humano en España: 1980-2007".